

# ČESKOSLOVENSKÝ MYSLIVECKÝ SVAZ

---

ŠÁRKA STEINOVÁ

## Předchůdci

Do roku 1849, kdy byl vydán císařský patent, který rušil právo myslivosti na cizí půdě, se mohli sdružovat pouze myslivci z povolání, kteří jediní kromě šlechtických majitelů honebních pozemků mohli vykonávat právo myslivosti. Takové myslivecké spolky, jejichž poslání bylo jednak charitativní, jednak vzdělávací, sdružovaly na cechovním základě vyučené myslivce a později i lesníky. Prvním takovým dobrovolným zájmovým sdružením myslivců z povolání bylo „Jägerbruderschaft des hl. Eustachius<sup>1</sup> zu Frauenberg/Moldau“<sup>2</sup> známé spíše jako „Myslivecké bratrstvo“ založené dne 5. června roku 1692 na schwarzenberském panství. K přijetí stanov došlo 31. prosince 1699 v Hosíně, nedaleko Hluboké nad Vltavou.<sup>3</sup> Úkolem Bratrstva bylo mimo jiné „dozírání na provádění a poctivé naučení se lovecké zdatnosti“ a zřízení střelnice, v níž by se myslivci naučili nejen střelbě, ale i řádnému zacházení se zbraní.<sup>4</sup> Bratrstvo vykazovalo svou činnost po celých 250 let. Nakonec zaniklo až v roce 1942 pod nátlakem protektorátních úřadů.

Další snahou o sdružení lovců, tentokrát však z řad šlechty, byl řád sv. Huberta, který založil v Čechách František Antonín hrabě Špork na svém panství v Lysé nad

- 1 Vedle svatého Huberta byl i svatý Eustach v 17. a 18. století patronem lovu, střelby, loveckého cechu a honitby, později byl zcela nahrazen svatým Hubertem.
- 2 Státní oblastní archiv v Třeboni, pracoviště Český Krumlov, fond Velkostatek Hluboká, (dále SOA Třeboň, CK, Vs Hluboká), Panství v Čechách všeobecně B-7J-4a (1664–1726). Kniže Ferdinand ze Schwarzenbergu povolil bratrstvo a stejně tak povolil půjčku 50 zlatých na pořízení zeleného praporu. Později dostalo Myslivecké bratrstvo statut a členy bratrstva se stali myslivci všech schwarzenberských panství v Čechách, Rakousku a Německu. Bratrstvo v Hluboké nad Vltavou patřilo k jedinečným institucím, které zvýšilo odbornost knížecího lesního personálu, což výrazně ovlivnilo kvalitu schwarzenberského lesního hospodaření.
- 3 SOA Třeboň, CK, Vs Hluboká, Panství v Čechách všeobecně, sig. IB-7J-3g, 1699, červen, 19., Ferdinand ze Schwarzenbergu vydává příkaz k vypracování stanov Mysliveckého bratrstva sv. Eustacha v Hluboké nad Vltavou; sig. B-7J-1, 1699, říjen, 20., kniže Ferdinand ze Schwarzenbergu schvaluje a podepisuje stanovy Mysliveckého bratrstva sv. Eustacha v Hluboké nad Vltavou.
- 4 Později dostalo Myslivecké bratrstvo statut a členy bratrstva se stali myslivci všech schwarzenberských panství v Čechách, Rakousku a Německu. Bratrstvo v Hluboké nad Vltavou patřilo k jedinečným institucím, které zvýšilo odbornost knížecího lesního personálu, což výrazně ovlivnilo kvalitu schwarzenberského lesního hospodaření. Blíže Schwarz, M. – Nikendey, Antonín: Die St. Eustachius – Jägerbruderschaft in Frauenberg an der Moldau. Schwarzenbergischer Almanach 1980.

Labem v roce 1695.<sup>5</sup> Jako velmistr vedl řádovou knihu, do které zapisoval nově přijímané uchazeče, kteří museli být šlechtického původu a museli mít v oblibě parforsní hony.<sup>6</sup> Smrtí hraběte Šporka v roce 1738 však začal řád postupně zanikat.<sup>7</sup>

Teprve císařský patent z roku 1849 vytvořil předpoklad ke sdružování myslivců ze záliby. Zákon o myslivosti ze dne 1. června roku 1866,<sup>8</sup> č. 49 českého zemského zákoníku, na Moravě zákon ze dne 26. července 1912, č. 4 moravského zemského zákoníku z roku 1912, s různými změnami a doplňky stanovil kvalifikaci odborných myslivců<sup>9</sup> a umožnil tak vznik loveckých, později mysliveckých spolků.<sup>10</sup>

Různorodost zájmů těchto spolků byla na překážku jednotného vystupování myslivců a prosazování jejich názorů a zájmů na veřejnosti včetně přijímání příslušných právních norem, k nimž mělo právě po vzniku Československé republiky dojít. Logickým důsledkem muselo dojít k založení jednotné myslivecké organizace, což pochopili myslivečtí odborníci, které dnes známe jako zakladatele Českomoravské myslivecké jednoty. Proti nim se však tehdy pro jejich názory vznesla nenávistná kampaň, řízená tehdy již zavedeným a v roce 1919 založeným „Československým loveckým a kynologickým říšským svazem,“ jehož činnost a program však neodpovídal uvedeným myšlenkám a chystané náplni práce Československé myslivecké jednoty. Po roce 1934 se svaz rozpadl.

### Československá myslivecká jednota (1923–1961)

Československá myslivecká jednota (dále jen ČSMJ) vznikla 22. dubna v roce 1923 v České Třebové díky snaze o spojení různých mysliveckých, loveckých, stře-

5 Rakušan, Ctirad: Příspěvek k dějinám loveckých řádů. Myslivecký kalendář, 1981.

6 Z francouzštiny par force de chips – silou psů, konkrétně se jednalo o předem připravenou štvanici, kdy šlechtická společnost na koních ve volném terénu sledovala vystopovaného anebo předem odchyčeného jelena prchajícího před psi smečkou, s cílem ho zcela vyčerpat a zabít tesákem.

7 V roce 1938 se Československá myslivecká jednota pokusila obnovit řád sv. Huberta, ale tato iniciativa skončila jen vydáním pamětních žetonů, které lze vidět ve sbírce Národního zemědělského muzea, zámek Ohrada. V roce 1992 se podařilo řád obnovit a má sídlo v Kuksu, kde se každoročně pořádají svatohubertské slavnosti.

8 Zákon o myslivosti a zákon lesní, ve spojení se zákony pro ochranu polí a země, vzdělání a patentem o zbrani s dodatkem, obsahujícím ustanovení o příslušnosti úřadů v záležitostech lesních a o odbývání státních zkoušek s lesními hospodáři, pak některá vysvětlení k patentu o zbrani, doplněné příslušnými nařízeními a vzorci k praktické potřebě. Druhé rozšířené vydání. Praha, 1880, s. 1–11.

9 Brandstiller, František: Právo myslivosti ve znění vl. nařízení ze dne 31. března 1941 č. 127 Sb. a prováděcího vl. nařízení ze dne 31. března 1941 č. 128 Sb. Chrudim 1941, s. 5.

10 V roce 1848 byl v Mělníku založen „Spolek českých myslivců.“ V roce 1883 byl založen „Ústřední spolek pro ochranu honby a chov loveckých psů v Čechách,“ který lze považovat za jeden z nejvýznamnějších našich spolků – také proto, že v roce 1886 založil tzv. „Českou kmenorodou knihu psů.“ V roce 1898 vznikl „Lovecký klub v Plzni,“ v roce 1904 první čistě český „Lovecký klub v Litovli,“ v roce 1910 klub pro kynologii a myslivost „Hubertus“ v Praze, v roce 1911 „Lovecký spolek pro Olomouc a okolí,“ v roce 1912 „Spolek pro ochranu myslivosti Markrabství moravského v Brně,“ který se později přejmenoval na „Lovecko-kynologický spolek pro Moravu a Slezsko,“ načež následovalo zakládání dalších klubů a spolků s širší či užší působností, osamocených či rozrůstajících se o místní pobočky.

leckých, trubačských a kynologických spolků do jedné organizace. Konkrétně se jednalo o „Ústřední spolek pro ochranu honby a chov loveckých psů v Čechách,“<sup>11</sup> „Lovecko-kynologický spolek pro Moravu a Slezsko v Brně,“ „Poľovnícky ochranný spolek pre Slovensko v Bratislave,“ „Spolek přátel myslivosti pro Tišnov a okolí,“ „Ústřední jednotu lesních a lovcích zřízenců,“ „Spolek posluchačů lesního inženýrství v Praze a v Brně,“ „Lovecký klub v Českých Budějovicích.“ U základů ČSMJ stáli Karel Podhajský<sup>12</sup> a Josef Žalman.<sup>13</sup>

Založení jednoty však nebylo vůbec jednoduché. Josef Žalman ve svých vzpomínkách doslova uvádí: „Časopis Svazu Lov a kynologie vynaložil všechno úsilí proti zakládání Čs.M.J. Zakládání bylo nazýváno „humbukem a rozkolnickou činností několika ctižádostivých jednotlivců.“ Bylo předvídáno, že nová organizace se ani nezmůže na časopis, protože „nenajde tiskárnu, která by jí na dluh tiskla.“ Ve spolcích svazových byly usnášeny resoluce, směřující proti založení nové organizace, docházelo i k osobním intervencím. Mezitím se usnesl Ústřední spolek pro ochranu honby a chov loveckých psů v Čechách v Praze na valné schůzi konané dne 18. března 1923, které jsem se zúčastnil, všemi hlasy proti čtyřem na založení Čs.M.J. Tam byly přijaty mé návrhy na pojmenování nové organizace Československá myslivecká jednota, na pojmenování knihy „Člp“ pro zápisy loveckých psů a i na název časopisu Stráž myslivosti.“<sup>14</sup>

Ustavující schůze ČSMJ schválila Žalmanem navržené stanovy, novou matriku pro zápis loveckých psů vedenou dodnes pod tehdy přijatou zkratkou „Člp,“ vydávání měsíčníku (později čtrnáctideníku) Stráž myslivosti a současně i jejího dlouholetého zodpovědného redaktora Jaroslava Svobodu a bylo vydáno i programové prohlášení ČSMJ. V jeho závěru Zdeněk Slanina uvedl: „Do našeho progra-

- 11 Spolek založený v roce 1883 jako nástupce rozpadlého Spolku českých myslivců založeného roku 1848. Ve své době byl nejpočetnějším spolkem v Rakousku-Uhersku a stal se zakládajícím spolkem ČSMJ. Zakladatel první plemenné knihy u nás s názvem „Česká rodokmenná kniha psů.“ V roce 1919 z něj vznikl Lovecký kynologický říšský svaz.
- 12 Karel Podhajský (1871–1930) spoluzakladatel ČSMJ a významný kynolog, člen Ústředního spolku pro ochranu honby a chov loveckých psů v Čechách, zakladatel plemenné knihy loveckých plemen. Členové ČSMJ si velmi cenili jeho práce a z toho důvodu nazvali po jeho smrti nejvyšší zkoušky loveckých psů jeho jménem. Poprvé se pod názvem „Všestranné zkoušky Karla Podhajského“ konaly roku 1932 v Bystřici u Brna. Teprve od roku 1946 se užívá pojmenování „Memoriál Karla Podhajského.“ Blíže Klimešová, Hana: Karel Podhajský a jeho přínos pro myslivost a kynologii. *Myslivost* 11, 2008, s. 12; Hlouch, Stanislav: Za Karlem Podhajským. *Myslivost* 5, 2001, s. 10.
- 13 Josef Žalman (1884–1947) spoluzakladatel a dlouholetý člen ČSMJ, revírník a ředitel lesních statků, aktivní pracovník v mysliveckých spolcích a v lesnických organizacích, autor publikace „Základy myslivosti“ a monografie „O muflonech,“ redaktor časopisu Stráž myslivosti, vydavatel stolních mysliveckých kalendářů, nositel celostátních vyznamenání, čestný člen ČSMJ. Blíže Kovář, František: Biografie Josefa Žalmana. *Myslivecké záliby* 4, 2009, s. 12
- 14 Archiv Národního zemědělského muzea s.p.o. (dále jen Archiv NZM), Ústřední spolek pro ochranu honby a chov loveckých psů v Čechách, 1922, prosinec, 27., členstvu „Ústředního spolku pro ochranu honby a chov loveckých psů v Čechách v Praze“ a všem spolkům, sdruženým v Československém loveckém a kynologickém říšském svazu se sídlem v Praze.

mu vkládáme vedle šíření myslivecké, myslivecko-kynologické a myslivecko-zvěrolékařské vědy také co největší popularizaci myslivosti, lesa a věd přírodních. Slovem i písmem budeme pracovati k duševnímu povznesení československých myslivců a v nejširších vrstvách lidu probouzeti zájem o myslivost.<sup>15</sup> Na ustavující schůzi ČSMJ zvolili jako předsedu již výše zmíněného Zdeňka Slaninu.<sup>16</sup>

Prvních deset let činnosti ČSMJ věnovala zdokonalování své organizace. Myslivost neměla moderní zákon, který by upravoval výkon jejího práva. Proto z pověření ústředí ČSMJ vypracoval výše jmenovaný Josef Žalman ve spolupráci s „*Jednotou československých lesníků*“<sup>17</sup> *předběžný návrh nového zákona, který byl v roce 1926 předložen Ministerstvu zemědělství, ale u vedoucích vládních činitelů nenašel pochopení.*<sup>18</sup>

V roce 1925 zvolili členové předsedou ČSMJ Vavřina Horáčka,<sup>19</sup> který ČSMJ vedl až do nových voleb v roce 1927. Po volbách se stal předsedou prof. ing. Antonín Dyk,<sup>20</sup> ústředním jednatelem Josef Žalman, ústředním pokladníkem František Paštika.

S platností od 1. ledna 1928 se uskutečnila reorganizace, podle níž byli členové povinni odebrat spolkový časopis Stráž myslivosti, a zavedlo se pojištění na povinné ručení. „Polovnícky ochranný spolok pre Slovensko“ považoval reorganizaci za útok na svou samostatnost, vystoupil z ČSMJ, ale vrátil se do ní po roce jako její přidružený člen. V Brně byl zřízen sekretariát a administrace. Nečekaně velký příliv nových spolků do ČSMJ vedl k tomu, že se v roce 1929 provedla druhá, mnohem větší reorganizace, jejímž výsledkem se stala decentralizace na nově zřízené zemské odbory v roce 1930.

Dalším významným krokem v historii ČSMJ byla účast spolu s Polskem, Rumunskem a Francií na založení Mezinárodní rady pro lov a ochranu zvěře,<sup>21</sup> které se uskutečnilo roku 1930 v Paříži.

15 Národní archiv, fond Ústřední výbor Národní fronty (ÚVNF) 1945–1968, kart. 585, Národní fronta ČMJ 1952–1953, programové prohlášení Československé myslivecké jednoty.

16 Zdeněk Slanina (?), lesní rada v Židlochovicích.

17 První lesnický spolek se na našem území zrodil v revolučním roce 1848. Na základě ústavou příslibeného společnického práva vyhlásila „Společnost lesních hospodářů v kraji boleslavském,“ jež vznikla bez úředního posvěcení v roce 1846, ideu ustanovení českého lesnického spolku. O něco později vznikla Česká lesnická jednota – Verein böhmischer Forstwirte. Jednota organizovala český lesnický stavovský život na zemské úrovni. (Na Moravě a ve Slezsku její roli plnila lesnická sekce moravsko-slezské hospodářské společnosti, ustanovená 18. prosince 1849. Blíže Slaba, Martin: Neslavný konec slavného spolku. Příčiny zániku České lesnické jednoty v roce 1925. Prameny a studie č. 48., 2012, s. 116–130.

18 Vložit odkaz na archivní fond

19 Vavřín Horáček (1879–1956) lesmistr v Kuřimi.

20 Antonín Dyk (1871–1952) profesor ochrany lesů a myslivosti, lesní entomolog, vysokoškolský pedagog, v letech 1936–1937 rektor Vysoké školy zemědělské v Brně. Byl prvním ze zakladatelů a pak v letech 1927–1933 i předsedou Československé myslivecké jednoty.

21 Conseil International de la Chasse et de la Conservation du Gibier, odtud zkratka CIC. Jedná se o mezinárodní, politicky nezávislou a neziskovou organizaci, která asistuje vládám a organizacím chránící přírodu v otázkách přírodních zdrojů a přírody jako takové. Je to jedno ze základních sdružení, od kterého se odvíjí nařízení v myslivosti. Tato organizace má také pod svou záštitou významnou metodu hodnocení trofejí.

V roce 1932 byla ustanovena Myslivecká komora Československé republiky / Jagdkammer der Tschechoslowakischen Republik, zabývající se vrcholnými otázkami myslivosti v ČSR. Sdružovala ČSMJ a německý „Verband deutscher Jäger St. Hubertus“ z Litoměřic. Myslivecká komora rozhodovala po dohodě s oběma zakládajícími organizacemi o přijetí dalších mysliveckých organizací, jejichž poměr ke komoře se měl vždy upravovat zvláštní úmluvou.<sup>22</sup>

Orgány Myslivecké komory

- I. předsednictvo
- II. myslivecký odbor pro odborné otázky myslivosti
- III. kynologický odbor pro odborné otázky myslivecké kynologie
- IV. střelecký odbor pro záležitosti střelecké
- V. valná schůze

Komora měla zejména usměrňovat postup sdružených organizací ve všech oborech myslivosti, intervenovat u ústředních úřadů v otázkách myslivosti, jednat se zákonodárny sbory a s mezinárodními mysliveckými organizacemi. Dále vydávala směrnice a řády.<sup>23</sup>

Od roku 1937 došlo k velmi napjaté politické situaci. ČMJ se tehdy skládala z následujících orgánů.

Ústřední zastupitelstvo

- a) ústřední výbor
- b) jednatele odborných rad
- c) delegáti zemských svazů a přidružených členů

Ústřední předsednictvo

- a) ústřední předseda
- b) ústřední jednatel
- c) ústřední pokladník
- d) ústřední hospodářský referent
- e) předsedové zemských svazů

Myslivecká rada

Kynologická rada a kynologický soudcovský sbor

Střelecká rada

Redakční sbor

<sup>22</sup> Archiv NZM, OF Jan Mayer, 1932, stanovy myslivecké komory Československé republiky.

<sup>23</sup> Tamtéž, § 3, s. 4.

## Zemské myslivecké svazy ČSMJ

- a) pro Čechy
  - zastupitelstvo zemského svazu
  - výbor zemského svazu
  - předsednictvo zemského svazu
- b) pro Moravu a Slezsko
  - zastupitelstvo zemského svazu
  - výbor zemského svazu
  - předsednictvo zemského svazu
- c) pro Slovensko
  - zastupitelstvo zemského svazu
  - výbor zemského svazu
  - předsednictvo zemského svazu

Při reorganizaci ČSMJ za německé okupace nastaly značné potíže, a to z důvodu, že se na území protektorátu vyskytovaly dvě skupiny myslivců, a to česká a německá. V pohraničních oblastech se německé myslivecké spolky odtrhly a daly si název „Deutsche Jägerschaft für Böhmen und Mähren.“<sup>24</sup> Němci se však nemohli rozhodnout, jak upravit velmi početnou organizaci českých myslivců. Podle rozkazu z Berlína měli organizaci rozdělit na dvě části, a to pro Čechy a pro Moravu, a v žádném případě nepřipustit jednotné vedení. Podle toho se také měly vypracovat stanovy. Při projednávání nových stanov se po obtížích přece jen podařilo docílit jednotného vedení tím, že ústředním vedoucím se stal jeden z vedoucích obou zemských skupin. Po 15. březnu 1939 tedy byla ČSMJ na území protektorátu přejmenována na Českou mysliveckou jednotu (dále jen ČMJ).<sup>25</sup> Zesílila snaha respektovat staré české tradice a odstraňovat nevhodné germanismy. Protektorátní vláda vydala nařízení ze dne 10. srpna 1939, č. 205 Sb. o řádném výkonu myslivosti, ale toto nařízení jen částečně pozměňovalo a doplňovalo dosud platné zákony.<sup>26</sup> Po vstupu ČMJ do Národního souručenství schválil jeho výbor na návrh lesnické komise ujednání mezi ČMJ a zemědělskými radami, že jedinou oficiální českou mysliveckou organizací v protektorátu je ČMJ. Při zemědělských radách se zřídily myslivecké subkomise, v nichž byla zastoupena i ČMJ. Národní souručenství doporučilo všem svým členům – myslivcům, aby se stali členy ČMJ. Tím stoupl počet spolků proti 207 v roce 1938 na 233 v roce 1942 a počet členů v téměř období stoupl z 10 708 na 43 674 členy. Území protektorátu bylo myslivecky řízeno Zemským svazem pro Čechy a Zemským svazem pro Moravu. V čele

---

24 Dozor nad říšským svazem „Deutsche Jägerschaft“ příslušel říšskému protektorovi v Čechách a na Moravě podle §1, odst. 1, č. 7 a §4 nařízení říšského protektora v Cechách a na Moravě ze dne 31. března 1941.

25 Archiv NZM, OF Jan Mayer, 1945, červenec, 30., provolání k československým myslivcům.

26 Brandstiller, František: Právo myslivosti, s. 5.

ČMJ stálo až do 8. srpna 1940 kolektivní vedení, které mělo omezené možnosti. Po tomto datu došlo ke jmenování tzv. „*autoritativního vedení*.“ Kolektivní orgán, který rozhodoval svým způsobem demokraticky, do určité míry nahradila jedna osoba, kterou se stal dosavadní předseda ČMJ, prof. Ing. Antonín Dyk z Brna. V roce 1944 jmenovali do čela Arnošta Schwarzenberga z Tochovic.<sup>27</sup> Pod něj spadali zástupci obou zemských svazů – prof. dr. Julius Miloš Komárek<sup>28</sup> za Čechy a dr. Josef Formánek, později popravený nacisty, za Moravu.<sup>29</sup> Kromě toho byl vedoucím zemské skupiny v Brně jmenován prof. Ing. Antonín Dyk a jeho zástupcem Theodor Podstatský-Thonsern z Kvasic. Všechny tyto změny schválil v lednu 1943 Nejvyšší myslivecký úřad.<sup>30</sup>

Podle ustanovení § 56, odst. 1 vl. nařízení ze dne 31. března 1941, č. 128 Sb. se ČMJ stala svazem okresních mysliveckých spolků v Čechách a na Moravě, kde museli být sdružení všichni držitelé ročních honebních lístků. Sídlem ČMJ byla Praha, ale ve stanovách se uvádělo, že Nejvyšší myslivecký úřad může sídlo přeložit,<sup>31</sup> což se také stalo v červenci roku 1943. Vedení ČMJ přesídlilo z Brna do Prahy. Myslivecké spolky byly přeměněny na spolky okresní. Pod nátlakem se vzdal funkce předseda prof. Ing. Antonín Dyk a na jeho místo nastoupil dr. Josef Formánek.

27 Arnošt Schwarzenberg (1892–1979) celým jménem Arnošt Jan Nepomuk Bendikt Joseph Maria ze Schwarzenbergu. V 1. světové válce se účastnil jako důstojník bojů v Itálii. Od roku 1936 se věnoval správě majetku v Tochovicích. Ve 2. světové válce byla na majetek uvalena nucená správa a po skončení války v roce 1945 mu byl majetek vrácen. V roce 1948 byl majetek zkonfiskován. Ve stejném roce byl zatčen a po 9 měsících z vazby propuštěn. Po propuštění pracoval jako lesní dělník. V roce 1953 byl znovu zatčen a odsouzen na 10 let vězení. Z vězení byl propuštěn v roce 1957. Blíže Dobeš, Adam: Poválečné osudy Arnošta Schwarzenberga. In: Martin Gaží (ed.): Schwarzenbergové v české a středoevropské kulturní historii. České Budějovice 2008, s. 557–564.

28 Julius Miloš Komárek (1892–1955) profesorem zoologie a přednostou II. zoologického ústavu Karlovy univerzity. Mimo to byl docentem na Vysoké škole zemědělské. Když byl 31. října 1921 zřízen v Praze Výzkumný ústav lesnický, byl jeho vedením pověřen prof. Komárek a vedl jej až do roku 1945. Ze své funkce jako první v střední Evropě nařídil letecké práškování proti mnišce a sosnokazu (1926, 1932). Blíže Steinová, Šárka: Životní osudy prof. Julia Miloše Komárka. Prameny a studie č. 54, 2014, s. 228–257.

29 Protektorát Čechy a Morava byl rozdělen na myslivecké dohledací okresy, které byly totožné s lesními dohledacími okresy (lesotechnická oddělení okresních úřadů, jejichž obvod zpravidla tvořilo několik politických okresů). Nejvyšším mysliveckým úřadem bylo ministerstvo zemědělství, které mohlo převzít působnost podřízených mysliveckých úřadů a to v jakémkoli stavu řízení. Vyšší myslivecké úřady byly zemské úřady ve své vlastnosti lesních dohledacích úřadů. Nižší myslivecké úřady byly okresní úřady ve své vlastnosti nižších lesních dohledacích úřadů.

Príslušníci protektorátu, kteří byli držiteli ročních honebních lístků, museli být sdružení v České myslivecké jednotě. Členství v ČMJ zanikalo, nevyžádal-li si myslivec do tří měsíců od počátku honebního roku anebo do tří měsíců po vstupu do ČMJ nový roční honební lístek. ČMJ byla podrobena dohledu výše popsaného nejvyššího mysliveckého úřadu. Blíže Brandstiller, František: Právo myslivosti, s. 7–10.

30 Archiv NZM, OF Jan Mayer, 1944, červen, zpráva o činnosti České myslivecké jednoty za myslivecký rok 1943–1944.

31 Archiv NZM, OF Jan Mayer, 1942, Stanovy České myslivecké jednoty, s. 3.

Náznak změn přinesl až rok 1945, vznik Národní fronty a znárodnění průmyslu, bank a soukromých pojišťoven a jejich koncernových podniků. Ještě v roce 1945 byla ČMJ rozdělena do tří zemských svazů – českého se sídlem v Praze, moravskoslezského se sídlem v Brně a slovenského se sídlem v Bratislavě. Protože tento systém roztržitésti nevyhovoval, začala se vyvíjet snaha o jednotnou organizaci. Dne 17. ledna 1946 za účasti obou zemských svazů (českého a moravského) se jednalo o nových stanovách ČSMJ. Roky 1946–1947 se staly z hlediska myslivosti, až do vydání nového zákona o myslivosti č. 225/47 Sb., určitým obdobím boje za organizační a ideovou jednotu. Vystala nutnost jednotného řízení na celém území republiky. Z tohoto důvodu došlo k opětovnému obnovení celostátní myslivecké organizace a byly dohodnuty stejné stanovy pro všechny tři zemské svazy a okresní myslivecké spolky v celé ČSR i stanovy Svazové rady, jež byla v tu dobu celostátním ústředím ČSMJ.

### Grafický přehled ČSMJ<sup>32</sup>

#### A) I. Kancelář ústředního předsedy

- ústřední sekretariát v Brně
- jednatelství
- ústřední pokladna
- ústřední účtárna
- redakce a administrace Stráže myslivosti
- nakladatelství
- knihovna
- expedice

#### II. Ústřední předsednictvo

- předseda
- jednatel
- pokladník
- hospodář

#### III. Ústřední výbor

- tři předsedové Zemských svazů jako místopředsedové
- tři jednatelé Zemských svazů
- odborní referenti (předsedové pomocných odborů): myslivecký, kynologický, střelecký, tiskový, právní, organizační, filmový, osvětový, pro ochranu přírody, propagační, pro hygienu a ochranu zvěře, pro brannou výchovu, pro ornitologii

#### IV. Revizoři

- z každého Zemského svazu po jednom

#### B) Svazová rada ČSMJ

---

32 Tamtéž, s. 4–9.



## C) Zemské svazy ČSMJ

- pro Čechy (204 OMS cca 58 000 členů)
- pro Moravu a Slezsko (84 OMS cca 28 000 členů)
- pro Slovensko (82 OMS cca 12 000 členů)

V roce 1947 se vrátilo ústředí ČSMJ z Prahy do Brna a ústředním předsedou byl zvolen Ing. Jan Zatloukal,<sup>33</sup> předsedou pro Čechy Ing. Josef Drbal, pro zemi moravskoslezskou dr. Theodor Nussbaum a pro Slovensko dr. Igor Dula. Všichni se zároveň stali ústředními místopředsedy. V té době měla ČSMJ 97 000 organizovaných členů.

Zároveň po roce 1946 došlo k vydání šesti zemědělských zákonů, které měly revidovat první pozemkovou reformu,<sup>34</sup> zaknihovat přidělenou půdu,<sup>35</sup> změnit výkon práva myslivosti,<sup>36</sup> scelit půdu a zamezit drobení zemědělské půdy<sup>37</sup> a zajistit zemědělský výrobní plán.<sup>38</sup> V tomto duchu vydalo ministerstva zemědělství výnos ze dne 13. března 1947 o sestavení loveckých společností a pronájmu honiteb.<sup>39</sup> Předpis rozdělil uchazeče o členství v lovecké společnosti do čtyř skupin:

- uchazeči z řad místních výkonných zemědělců, vlastníků závoďů do 20 ha výměry orné půdy. Na louky, pastviny, lesy, vody apod. se nepřihlíželo. Přednostní právo na členství v lidových mysliveckých společnostech dále měli;
- uchazeči z řad zaměstnanců Státních lesů a statků,
- uchazeči z venkovských řad dělníků, zaměstnanců a drobných živnostníků,
- uchazeči z lidových městských vrstev.

Po přijetí „Hradeckého programu,“ který zásadním způsobem ovlivňoval venkovskou politiku, došlo k přijetí nového zákona o myslivosti dne 18. prosince 1947 – č. 225/1947 Sb. Pro společenství malých a středních rolníků stanovoval minimální výměru vytvářených honiteb na 150 ha, kdežto u honiteb soukromých na 200 ha. Společenstevní honitba byla zvýhodňována při stanovení hranic honiteb. Zákon podporoval „vytváření svazku dělníků a rolníků.“ Nájem honitby byl kromě státních organizací vyhrazen jen mysliveckým společnostem.

33 Ing. Jan Zatloukal (1894–1971) lesní inženýr, lesnický a myslivecký praktik, v letech 1930–1945 přednosta Lesní správy v Lánech, v letech 1945–1950 lesní a zemědělský referent Kanceláře prezidenta republiky, předseda ČSMJ v letech 1947–1950.

Zákon o provedení knihovního pořádku stran konfiskovaného nepřátelského

34 Zákon o revisi první pozemkové reformy č. 142/1947 Sb.

35 Zákon o provedení knihovního pořádku stran konfiskovaného nepřátelského majetku a o úpravě některých právních poměrů vztahujících se na přidělený majetek č. 90/1947 Sb.

36 Zákon o myslivosti č. 225/1947 Sb.

37 Zákon o rozdělení pozůstalostí se zemědělskými podniky a o zamezení drobení zemědělské č. 47/1948 Sb.

38 Zákon o pomoci rolníkům při uskutečňování zemědělského výrobního plánu č. 55/1947 Sb.

39 NA, ÚVNF 1945–1968, kart. 585, Národní fronta ČMJ 1952–1953, *Výnos ministerstva zemědělství ze dne 13. března 1947*, č. 32823/940-VI/7-47, o ustavení lidových loveckých společností a instruování žádostí o schválení

Podle § 61, odst. 2 tohoto zákona č. 225/1947 Sb. se stala ČSMJ jedinou celostátní mysliveckou organizací, ve které se povinně sdružovali držitelé loveckých lístků. Skládala se ze Zemského svazu pro Čechy, Zemského svazu pro zemi Moravskoslezskou a Svazu loveckých ochranných spolků na Slovensku. ČSMJ podléhala doзору ministerstva zemědělství a její Svazy pak doзору příslušných národních výborů, na Slovensku pověřenectvu zemědělství a pozemkové reformy. Práva a povinnosti členů se řídila podle stanov, které schvalovalo ministerstvo zemědělství, stanovy Svazů a jejich složek příslušný zemský národní výbor, na Slovensku pověřenectvo zemědělství a pozemkové reformy. Stanovy ČSMJ byly schváleny výnosem ze dne 3. ledna 1947.<sup>40</sup> ČSMJ prováděla zkoušky z myslivosti § 33, odst. 5, písm. d) podle zkušebního řádu, který stanovovalo ministerstvo zemědělství.

### **Organizace Československé myslivecké jednoty od roku 1923 do roku 1952<sup>41</sup>**

V tomto časovém rozmezí byla ČSMJ organizována podle spolkového zákona.

I. Základní organizační složkou ČSMJ byly okresní myslivecké spolky (OMS). Původně měly své zázemí v sídlech soudních okresů, které sdružovaly myslivce svého okresu v nepolitickou organizační jednotku ČSMJ.

Mezi orgány spolku patřily:

1. valná schůze členů
2. výbor spolku s tříletým funkčním obdobím
3. předsednictvo spolku<sup>42</sup>

II. zemský svaz ČSMJ sdružoval všechny okresní myslivecké spolky v každé zemi v jednotnou zemskou organizaci ČSMJ. Stanovy zemského svazu schvaloval zemský národní výbor.

Mezi orgány zemského svazu se řadilo:

1. zastupitelstvo zemského svazu ČSMJ
2. výbor zemského svazu ČSMJ s tříletým funkčním obdobím
3. předsednictvo zemského svazu ČSMJ
4. hospodářská komise

Na Slovensku fungoval „Zváz poľovníckych ochranných spolkov na Slovensku“ v Bratislavě, jehož stanovy schválilo pověřenectvo zemědělství.<sup>43</sup>

III. ústředí ČSMJ sdružovalo zemské svazy ČSMJ v Československé republice v jednotné celostátní ústředí. Mezi jeho orgány patřily:

---

40 Archiv NZM, fond Ministerstvo zemědělství, kart. 5, výnos ministerstva zemědělství ze dne 3. ledna 1947, č.j. 3111-2/1-47-1-Vb/1.

41 NA, ÚV NF 1945–1968, kart. 585, sign. Národní fronta ČMJ 1952–1953, Organizace Československé myslivecké jednoty.

42 Kánský, Zdeněk: Zákon, s. 499–507.

43 Tamtéž, s. 487–499.

1. svazová rada ČSMJ
2. ústřední výbor ČSMJ
3. ústřední představenstvo ČSMJ
4. pomocné odbory, referáty (myslivecký, kynologický, střelecký, tiskový, právní, organizační, hospodářský, osvětový, propagační, pro hygienu zvěře, brannou výchovu, zvěrolékařství, ornitologii a redakční sbor)<sup>44</sup>

Jejím cílem bylo zajišťování výkonu všech práv a plnění všech povinností plynoucích ze zákona o myslivosti a předpisů vydaných podle něho. „ČSMJ v rámci myslivosti rozvíjí jednotu pracujícího lidu měst a venkova a tím upevňuje lidově demokratické zřízení Československé republiky. Dbá zejména o to, aby všichni pracující, především pak dělníci, malí a střední rolníci se podíleli na vykonávání myslivosti a brali na ní účast.“<sup>45</sup> Jednota měla pečovat o povznesení myslivosti jako hospodářské a kulturní hodnoty a sledovat v rámci své hospodářské činnosti chov, ochranu a lov zvěře, tak i jeho zhodnocení. V oboru myslivosti plnila úkoly dané státním hospodářským plánem a zákonem o myslivosti. Se Státním úřadem pro tělesnou výchovu a sport spolupracovala v oboru střelectví a v branné výchově a výcviku podle směrnic Svazu pro spolupráci s armádou.

Na počátku roku 1948 se zavedla do všech majetkových podstat spolků ČSMJ národní správa. Správou majetkové podstaty spolku ČSMK v Brně, tj. celostátního ústředí, které v té době mělo své sídlo v Brně, byl pověřen Ing. Jan Valenta, přednosta IX. odboru ministerstva zemědělství, dekretem ministerstva vnitra ze dne 10. února 1948. Od 2. března se zároveň stal správcem spolku ČSMJ zemského svazu pro Čechy v Praze. Od té doby přestaly fungovat orgány ČSMJ jako svazová rada, ústřední výbor, ústřední předsednictvo, pomocné odbory a v zemských svazech zastupitelstvo zemského svazu a hospodářská komise. Veškerou spolkovou činnost tak řídil národní správce spolu s tajemníkem. Na základě kontroly konané v dubnu a květnu roku 1951 doporučil Nejvyšší účetní kontrolní úřad, aby ministerstvo zemědělství zařídilo u ministerstva vnitra urychlené odvolání národních správců, přikročilo k likvidaci ČSMJ jako spolku, vypracovalo a schválilo stanovy jako veřejnoprávní korporace a přizpůsobilo organizaci ČSMJ tak, aby odpovídala krajskému zřízení lidové správy. Po doporučení Ústřední národní výbor hlavního města Prahy, referát pro vnitřní věci a bezpečnost, zrušil na žádost ministerstva zemědělství národní správu nad ČSMJ – zemský svaz pro zemi Českou a odvolal národního správce Ing. Jana Vyletu s funkce. Na základě výnosu ministerstva zemědělství ze dne 6. listopadu 1951 došlo k převedení majetku zemského svazu ČSMJ pro zemi Českou na ústředí ČSMJ, kde byl jmenován přípravný výbor. Na žádost ministerstva zemědělství zrušilo ministerstvo vnitra národní správa nad ČSMJ se

44 Tamtéž, s. 476–487.

45 NA, ÚVNF 1945–1968, kart. 585, Národní fronta ČMJ 1952–1953, Stanovy československé myslivecké jednoty, §1.

sídlem v Brně a národní správce byl odvolán. Totéž se stalo i s ČSMJ – zemským svazem pro zemi Moravskoslezskou. Nakonec za spoluúčasti s oddělením myslivosti na ministerstvu zemědělství došlo k vypracování stanov ČSMJ,<sup>46</sup> které podepsal 9. ledna 1952 tehdejší ministr Josef Nepomucký.<sup>47</sup>

Po přijetí nových stanov se organizace ČSMJ přizpůsobila krajskému zřízení lidové správy.

I. Okresní myslivecké sdružení (OMS) se stalo základní organizační složkou ČSMJ s následujícími orgány:

1. valné shromáždění členů
2. výbor okresního mysliveckého sdružení s jednoletým funkčním obdobím
3. předsednictvo
4. pomocné orgány, jako odbor mysliveckých hospodářů a myslivečtí důvěrníci.

II. Krajské myslivecké sdružení (dále jen KMS) sdružovalo okresní myslivecká sdružení v oblasti jednoho krajského národního výboru. Jeho orgány byly:

1. krajská konference delegátů (dále jen OMS)
2. výbor krajského mysliveckého sdružení s tříletým funkčním obdobím
3. předsednictvo krajského mysliveckého sdružení

Na Slovensku vykonávala působnost ČSMJ „Zváz poľovníckych ochranných sdružení na Slovensku“ se sídlem v Bratislavě. Stanovy Zväzu byly nedělitelnou součástí stanov ČSMJ.

III. orgány ústředí

1. sjezd delegátů KMS
2. ústřední výbor
3. předsednictvo
4. revisní sbor

Dozor nad ústředím ČSMJ vykonávalo ministerstvo zemědělství, nad krajským mysliveckým sdružením krajské národní výbory a nad okresním mysliveckým sdružením okresní národní výbory. Přípravný výbor ČSMJ s ÚV KSČ, ÚAV NE, ministerstvem vnitra a ministerstvem národní bezpečnosti vyhlásili volby v rámci zajištění nové organizační výstavby ČSMJ a výběru funkcionářů do OMS, KMS a ústředí ČSMJ. Po dohodě výše uvedených orgánů došlo k vypracování směrnice pro postup při provádění voleb. Na základě tohoto schváleného postupu při volbách vydal pří-

---

46 Archiv NZM, OF Jan Mayer, 1952, Stanovy Československé myslivecké jednoty.

47 Josef Nepomucký (1897–1972) byl československý politik, dlouholetý předválečný i poválečný poslanec Národního shromáždění za Komunistickou stranu československou. Blíže Kandidáti Národní fronty pro volby do Národního shromáždění. Rudé právo. Listopad 1954, roč. 35, č. 308, s. 2. Ve vládě Antonína Zápotockého a první vládě Viliama Širokého v letech 1951–1953 zastával funkci ministra zemědělství.

pravný výbor ČSMJ instrukce na všechny podřízené složky. ÚAV NF vydal pokyny na jemu podřízené složky, ministerstvo národní bezpečnosti dalo pokyny příslušným velitelstvím národní bezpečnosti. Ministerstvo zemědělství spolu v dohodě s ministerstvem vnitra vydalo důvěrný oběžník pro krajské a okresní národní výbory.<sup>48</sup> Pokud shrneme základní informace z těchto výše popsaných dokumentů tak, „při výběru osob pro nové orgány mysliveckých sdružení je třeba dbát, aby v úvahu přicházející jednotlivci byli politicky i odborně vyspělí a skýтали záruku, že vedení myslivosti bude v rukou svědomitých a disciplinovaných občanů (především z řad dělníků, členů JZD vyšších typů a ostatních průkopníků socialismu, kteří jsou oddáni našemu lidově-demokratickému zřízení a plní dobře své úkoly na svých pracovištích. Proto budou jak členové návrhové komise, tak i navržení členové do výboru OMS, KMS a ústředního výboru ČSMJ předem prověřeni jednotlivými složkami akčního výboru NF za spoluúčasti KSČ a orgány národní bezpečnosti.“<sup>49</sup>

První celostátní sjezd ČSMJ proběhl v Praze 28. – 29. března v roce 1953, kde byl schválen nový organizační statut a návrh novelizace stanov tak, aby odpovídaly novému vývoji, kdy v honitbách vykonávaly právo myslivosti a kolektivně hospodařily lidové myslivecké společnosti. Mezi hlavní úkoly patřilo především ošetřování, ochrana a zakládání remízků, ochranných pásů a větrolamů, slučování honiteb ve větší celky, hubení škodné a krmení zvěře, kontrola plnění plánu chovu a lovu zvěře, kontrola dodávek zvěřiny, sběr kožek, sběr vysečených koroptvích a bažantích vajíček a jejich umělé líhnutí. Předsedou ČSMJ se stal Ing. Gustav Baráček.<sup>50</sup>

Druhý celostátní sjezd se konal o tři roky později v Brně 7. – 8. července roku 1956. Mezi hlavní úkoly lze zařadit především zajištění, aby do tří let bylo hospodaření každé honitby řízeno kvalifikovaným mysliveckým hospodářem, usilování o udržení a zvýšení stavů pernaté i ostatní drobné zvěře a nakonec zlepšení úživnosti honiteb zakládáním remízů a zelených pásů ve spolupráci s lesními závody. Dále se ČSMJ měla zaměřit na zřízení stanic pro líhnutí a polodivoký odchov pernaté zvěře při odchytových střediscích ČSMJ, organizování líhnařských kurzů na

48 NA, ÚVNF 1945–1968, kart. 585, Národní fronta ČMJ 1952–1953, Organizace Československé myslivecké jednoty, s. 3.

49 Tamtéž, s. 4.

50 NA, ÚVNF 1945–1968, kart. 585, sign. Národní fronta ČMJ 1952–1953, návrh kandidátky ÚV ČSMJ; 1953, duben, 4., oznámení Krajskému akčnímu výboru Národní fronty o zvolení kandidátů na celostátní konferenci do Ústředního výboru ČSMJ.

Gustav Baráček (1912–1988) český a československý politik KSČ a poslanec Národního shromáždění ČSR, zaměstnanec ministerstva zemědělství, hlavní správa rostlinné výroby. Ve volbách roku 1948 byl zvolen do Národního shromáždění za KSČ ve volebním kraji Jihlava. Zasedal zde do konce funkčního období, tedy do voleb do NS roku 1954. Po roce 1948 je uváděn jako předseda Okresního národního výboru ve Znojmě a pak jako předseda Okresního výboru KSČ ve Znojmě. V roce 1951 byl v souvislosti s vnitrostranickým hledáním nepřítele v důsledku procesu s jihomoravským funkcionářem Otto Šlingem obviňován z autoritářského způsobu vedení. Byla mu vyčítána i údajná spekulace s dobytkem za protektorátu. V roce 1952 se ale Krajský výbor KSČ rozhodl, že uspořádá schůzi, kde krajští i okresní funkcionáři tyto spekulace vyvrátili a Baráček byl očištěn.

základě poznatků výzkumu a praxe a navrhnout Ministerstvu zemědělství a lesního hospodářství účinná ochranná zařízení pro zemědělské stroje chránící zvěř před vysečením. Mezi další úkoly patřil průzkum a kontrola výsledků chemického ničení zemědělských škůdců a plevelů a zavedení účinných opatření k zamezení následného hromadného hynutí užitkové zvěře a ptactva. Dále pak zlepšení úživnosti lesních honiteb, zakládání zvěřních políček a tím zmenšení nebo vyloučení škod způsobených zvěří okusem a ohryzem. Velice intenzivně se na sjezdu diskutovala otázka využívání pro výkon myslivosti pouze loveckých psů s prokazatelným původem a předepsanými zkouškami způsobnosti. Na základě této diskuze se sjezd usnesl, že během tříletého období vychová 22 000 štěňat psů loveckých plemen čistokrevného původu a do výkonu myslivosti zařadí 10 000 dvouletých vycvičených loveckých psů. V souvislosti s tím mělo dojít i k reorganizování chovu loveckých psů ustanovením speciálních chovatelských stanic. Předsedou ČSMJ byl zvolen akademik Otakar Lhota.<sup>51</sup>

V pořadí třetí sjezd se opět konal v Praze a to tentokrát 4. – 5. července 1959. Sjezd zde zdůraznil nutnost soustavného prohlubování osvětové činnosti v organizacích ČSMJ a kulturně ideové výchovy členstva. Sjezd schválil nové stanovy a stanovil si základní úkoly, mezi které patřilo např. zazvěřování honiteb. Dále ČSMJ měla požádat MZLH, aby JZD nedržela své honitby ve vlastní režii, nýbrž aby výkon práva myslivosti na těchto honitbách pronajala lidovým mysliveckým společností. Předsedou ČSMJ byl zvolen Karel Šindelář.

V roce 1961 však došlo k nové územní organizaci ČSMJ, čímž došlo k významnému posílení pravomoci krajských a okresních výborů. Z toho důvodu na čtvrtém mimořádném sjezdu ČSMJ konaném 28. – 29. ledna 1961 v Praze navrhl ÚV ČSMJ, aby se dodatečně schválilo vytvoření nových krajských a okresních výborů, jejichž působnost se měla územně krýt s působností nových krajských a okresních organizací KSČ i národních výborů.<sup>52</sup> „Upevnění politické jednoty našeho lidu i další upevnění bratrských vztahů obou našich národů Čechů a Slováků vytvořilo předpoklady k tomu, aby nová socialistická ústava tuto skutečnost ve svých ustanoveních zakotvila a dala tak základ i novému organizačnímu uspořádání hospodářských i společenských organizací sdružených v Národní frontě Čechů a Slováků.“<sup>53</sup> Následně v souladu s ustanovením socialistické ústavy a vzhledem k novému uspořádání vztahů mezi společenskými organizacemi v českých a slovenských krajích bylo nutné přizpůsobit i strukturu ČSMJ struktuře ostatních organizací. V souvislosti s tím se právě na již výše zmíněném sjezdu navrhlo změnit název Českoslo-

51 Otakar Lhota (1896–1966) český zemědělský a lesnický odborník Otakar Lhota, profesor, Ing., Dr., doktor zemědělských věd, vedoucí pracovník Výzkumného ústavu zemědělsko-lesnických meliorací v Praze.

52 NA, ÚVNF 1945–1968, kart. 586, Československý myslivecký svaz – IV. Sjezd československé myslivecké jednoty, 28. – 29. ledna 1961, s. 8.

53 Tamtéž, s. 9.

venská myslivecká jednota na Československý myslivecký svaz (dále jen ČSMS).<sup>54</sup> V důsledku došlo i k začlenění pracovního i finančního plánu Zvazu ochranných poľovníckých združení (dále jen SOPZ) do pracovního i finančního plánu ČSMS tak, aby se ZOPZ stal jeho skutečnou, hospodářsky nedílnou součástí. Pracovní i finanční plán pak měl být projednáván jako celek ÚV ČSMS. S ohledem na specifické podmínky myslivosti na Slovensku měly fungovat následující orgány:

- slovenská konference ČSMS
- slovenský výbor ČSMS
- předsednictvo slovenského výboru ČSMS
- slovenská revizní komise ČSMS se sídlem v Bratislavě

Slovenské orgány tak měly v rámci zákona a stanov řešit, rozpracovávat a zabezpečovat všechna usnesení sjezdu i ÚV ČSMS na Slovensku. Mimoto zabezpečovaly všechny úkoly, kterými je na úseku ochrany přírody a užitkové zvěře pověřovaly orgány Slovenské národní rady (SNR).

Historie organizace ČSMJ tedy tak končí v roce 1961, kdy došlo k již zmíněnému sjednocení Československé myslivecké jednoty a Zvazu poľovníckých ochranných združení na Slovensku v Československý myslivecký svaz.

### Československý myslivecký svaz (1961–1969)

Na již výše zmíněném čtvrtém mimořádném sjezdu ČSMJ 28. a 29. ledna 1961 došlo k projednání úprav myslivecké činnosti, vyplývající z přijetí nové ústavy ČSSR a vztah mezi Československou mysliveckou jednotou a Slovenským poľovníckým ochranným združením a jejich přeměnou v jednotnou celostátní mysliveckou organizaci – Československý myslivecký svaz.

Změny ve společnosti také vedly k vydání nového zákona č. 23/1962 Sb., o myslivosti, který oddělil právo myslivosti od vlastnictví půdy. Nový zákon přiznal ČSMS ve svých ustanoveních přímou účast na řízení myslivosti a povinnost zajišťovat řádné myslivecké hospodaření. Členství myslivců v jednotné organizaci bylo povinné. Předsedou ČSMS byl zvolen Josef Skála.<sup>55</sup>

ČSMS se podle zákona o myslivosti tedy stal jedinou celostátní mysliveckou organizací, právnickou osobou, která sdružovala všechny držitele tuzemských loveckých lístků a držitele osvědčení pro přísežné hajné k ochraně myslivosti. ČSMS byla součástí Národní fronty Čechů a Slováků. Pod vedením KSČ zaměřoval tak svou

54 Tamtéž.

55 Josef Skála (1908–?) vyučený strojní zámečnick v závodě Aero, kde i později pracoval. Od roku 1952 pracoval ve zvláštním oddělení jako vedoucí a od roku 1961 v ČKD Praha v oddělení zvláštních úkolů. Členem KSČ se stal v roce 1929, v letech 1941–1942 vězněn, od roku 1945 vykonával řadu stranických, veřejných i odborářských funkcí. Od roku 1945 se stal soudcem z lidu u krajského a městského soudu v Praze. Byl členem ČSMJ od roku 1948 a ve funkcích pracoval od roku 1950 nejdříve jako místopředseda bývalé MMS Praha a od roku 1953 až do roku 1962 jak místopředseda ÚV ČSMS. Od roku 1962 zastával funkci předsedy ČSMS.

činnost na výchovu členů, aby „přispívali k dalšímu rozvoji a upevnění československé socialistické republiky. Dbá o to, aby na výkonu myslivosti se podíleli dělníci, družstevní rolníci a pracující inteligence.“<sup>56</sup> Tak jako ČSMJ i ČSMS podléhalo v odborných a hospodářských otázkách ministerstvu zemědělství, lesního a vodního hospodářství (dále jen MZLVH) a jeho organizační složky příslušným národním výborům. Cílem ČSMS bylo za podpory výše zmíněného ministerstva zajišťovat výkon práv a povinností plynoucích ze zákona o myslivosti a dalších předpisů a tím tak pečovat o povznesení myslivosti.

ČSMS měl zejména pečovat a podporovat snahy o zvelebení myslivosti a lidového výzkumnictví, spolupracovat při stanovení hospodářského plánu myslivosti, podporovat zřizování vzorných honiteb, pečovat o chov a výcvik čistokrevných psů loveckých plemen, pečovat o chov a ochranu lovné zvěře, chránit vzácné ohrožené druhy zvěře, provádět zkoušky z myslivosti, spolupracovat se zahraničními organizacemi a s institucemi ochrany přírody a přírodních památek.<sup>57</sup> Zároveň ČSMS měl v rámci své působnosti pořádat veřejné přednášky, exkurze, kursy, soutěže, výstavy, střelecké soutěže, zkoušky psů apod.<sup>58</sup> Dále vydávat a rozšiřovat mysliveckou literaturu a časopisy mezi své členy, zřizovat myslivecké knihovny, sbírky a muzea. Bezplatně udílet svým členům odborné, ale i právní rady a pokyny, týkající se myslivosti, a odměňovat členy za zásluhy o myslivost, chov loveckých psů, střelectví, písemnictví a osvětu.<sup>59</sup>

Nová územní organizace v ČSSR se vytvořila tím, že se podstatně snížil počet okresů a krajů. Prakticky to znamenalo podstatné zvětšení území okresů a krajů, což předpokládalo větší zapojení členské základny. „Mají-li naše okresní a krajské výbory v daleko větší míře perspektivně zajišťovat a řídit myslivost v rámci svých území, nemohou se pak okresy zabývat drobnými denními problémy, které naši myslivci jsou sto úspěšně řešit sami. Znamená to tedy podstatně posílit pravomoc směrem dolů tam, kde se v denní práci všechny hodnoty vyrábí.“<sup>60</sup>

Novým organizačním uspořádáním tak ze stávajících 19 krajských výborů vzniklo 10 a z 271 pouze 108 okresních výborů. Vznikaly tak okresní organizace s podstatně větším územím a členskou základnou. Tyto okresní organizace nemohly již pro svoji rozlehlost a velký počet členů plnit funkci základních organizací, a proto, podle vzoru ostatních organizací Národní fronty, schválil IV. sjezd ČSMS návrh na vytvoření nových základních organizací, tzv. jednot ČSMS. Jednoty tak lépe vyhovovaly novým podmínkám a sdružovaly podle místních podmínek určitý počet členů ČSMS v obvodu jejich bydliště.

56 NA, ÚVNF 1945–1968, kart. 585, Národní fronta ČMJ 1959–1961, Stanovy československého mysliveckého svazu, I. Všeobecná ustanovení, § 1, odst.2.

57 Stanovy ČSMS, §3 Pracovní prostředky, písm. a) – g).

58 Tamtéž, písm. i).

59 Tamtéž, písm. j)-m).

60 NA, ÚVNF 1945–1968, kart. 586, Československý myslivecký svaz – IV. Sjezd československé myslivecké jednoty, 28.– 29. ledna 1961, s. 11.



- I. Jednota ČSMS
    1. členská schůze jednoty
    2. výbor jednoty
    3. revisní komise
  - II. Okresní organizace ČSMS
    1. okresní konference
    2. okresní výbor
    3. předsednictvo
    4. okresní revisní komise
  - III. Krajské organizace ČSMS
    1. krajská konference
    2. krajský výbor
    3. předsednictvo
    4. krajská revizní komise
  - IV. Chovatelské kluby
  - V. Ústředí ČSMS
    1. sjezd
    2. celostátní konference
    3. ústřední výbor
    4. předsednictvo ústředního výboru
    5. ústřední revisní sbor
- Slovensko
1. slovenská konference
  2. slovenský výbor
  3. předsednictvo slovenského výboru
  4. slovenská revisní komise

Nejvyšším orgánem se tak stal sjezd delegátů, které volily krajské konference. Sjezd se musel konat každé čtyři roky. Nejvyšším orgánem, který rozhodoval mimo sjezd, se stal ÚV ČSMS, volený vždy na sjezdu.

- I. Sjezd ČSMS
- II. ÚV ČSMS
  - ústřední revizní komise
- III. PÚV ČSMS
  - a) Odchyt lovné zvěře ČSMS
    - ústředí
    - středisko Spořilov
    - středisko Bášť
    - středisko Hradec Králové
    - středisko Přerov

- středisko Napajedla
  - středisko Židlochovice
- b) Sekretariát ÚV ČSMS
- oddělení myslivosti a loveckého střelectví
  - oddělení kynologie
  - ekonomické oddělení
  - vnitřní správa a právní oddělení
  - odchyt lovné zvěře (zvláštní oddělení s vlastním ekonomickým oddělením)
- b 1)
- slovenská konference
  - slovenský výbor
  - slovenský revizní výbor
  - předsednictvo slovenského výboru
  - sekretariát slovenského výboru
  - odchytové středisko Veča
  - odchytové středisko Modranka
  - odchytové středisko Trebišov
  - chovná stanice Nové Mesto nad Váhom
  - chovná stanice Rimavská Sobota
  - účelový revír Zlatá na Ostrově
  - účelový revír Dolná Lindava
  - účelový revír Kočovce
  - KV ČSMS
  - krajská revizní komise
  - OV ČSMS
  - okresní revizní komise
- b 2)
- KV ČSMS
  - krajská revizní komise
  - OV ČSMS
  - okresní revizní komise
- c) Chovné stanice loveckých psů
- chovná stanice Sadská
  - chovná stanice Rábinka
  - chovná stanice Brno

Velmi zvláštní postavení myslivců zaujímalo hlavní město Praha. V Praze v roce 1961 bylo téměř 4 000 myslivců. Hned z několika důvodů se většina z nich nemohla dostatečně angažovat. Zaprvé Praha měla ve svém katastru pouze 11 honiteb a za druhé zde byla jediná organizace postavená na roveň kraji. Z toho důvodu ÚV,

po dohodě s příslušnými stranickými orgány na základě souhlasu drtivé většiny členstva, doporučil ustavit v Praze 10 obvodních organizací, které současně plnily funkci jednot. Současně došlo ke zrušení MV ČSMJ a KV ČSMJ Praha a ustanovení jednoho oblastního orgánu, který řídil mysliveckou činnost jak v Praze, tak ve Středočeském kraji.<sup>61</sup>

Velmi špatný stav byl na Slovensku, kde se jednoty ustavily mnohdy jen formálně, jinde vůbec ne. Např. vůbec nedošlo k ustavení jednot v Bratislavě a okolí, Nitre, Topolčiankách, ve Zvolenu, Liptovském Mikuláši a v pouze k jejich formálnímu ustavení v Dunajské Středě, Galantě a jinde. Ve středoslovenském kraji docházelo i k takové situaci, že ze strany některých funkcionářů okresních výborů bylo prohlašováno, že jednoty jsou omyl.<sup>62</sup>

V novém uspořádání zákon č. 23/1962 přiznal čelní postavení ČSMS. Příslušná zákonná ustanovení o svazu byla zařazena do jeho částí, na rozdíl od dřívější úpravy zákona č. 225/1947 Sb., kde bývalou ČSMJ zařadil do jeho závěrečných paragrafů. Tehdy nový ČSMS se měl podle zákona účastnit na řízení myslivosti a resortní ministerstvo mohlo svaz pověřovat dalšími úkoly na úseku řízení a kontroly myslivosti. Dle nového zákona musel Svaz uznávat podle nových předpisů honitby, likvidovat honební společenstva, přetransformovávat společenstva na myslivecká sdružení atd. K rozvinutí akce a vytvoření předpokladů pro uznávání honiteb vydal ÚV ČSMS v březnu roku 1962 instrukce, které orgánům ČSMS nařizovaly, jak mají spolupracovat s národními výbory při hlášení honebních pozemků spravovaných nebo užívaných jinými organizacemi. K plnění úkolů, vyplývajících z novelizace mysliveckého zákona, byl dokonce vydán harmonogram úkolů MZLVH, národních výborů a ČSMS, jakož i podrobnější směrnice z oboru myslivosti, jako směrnice o uznání honiteb, o zařazení honiteb do jakostních tříd atd.

Co se týkalo zajišťování odchyty zvěře, nový zákon o myslivosti zrušil vyhlášku ministerstva zemědělství č. 531/1950, kterou byla pověřena bývalá ČSMJ zajišťováním této činnosti. Ovšem v roce 1964 se na V. sjezdu konstatovalo, že téměř dva roky od tohoto zrušení docházelo k odchyty v rozporu s platnými předpisy. Z toho důvodu muselo dojít k vyřešení celé situace a zároveň k potlačení snahy o odtržení odchyty zvěře od ČSMS a jeho osamostatnění jako hospodářská organizace. Hlavní argument pro zachování odchyty zvěře při ČSMS spočíval v tom, že odchyt zvěře, pokud by byl součástí svazu, zajišťovali jeho členové, kteří zaručovali maximální efektivnost odchyty. Předsednictvo ústředního výboru ČSMS tedy navrhlo v souladu s ustanovením § 3 odst. 3 zákona č. 23/1962 Sb. o myslivosti a předpisů o správě národního majetku, aby ministerstvo zemědělství pověřilo ČSMS přímým řízením a zajišťováním odchyty zvěře. Nakonec vznikl výnos MZLVH č. j. 25086/1963, kterým byl ČSMS pověřen zajišťováním odchyty zvěře, jejím nákupem, komorováním

61 Tamtéž, s. 12.

62 NA, ÚVNF 1945–1968, kart. 586, ČSMS – zprávy o činnosti 1961–1965, s. 15.

a odbytem. Tím tedy byly definitivně zmařeny pokusy o odtržení odchytu zvěře od ČSMS.<sup>63</sup>

Na pátém sjezdu ČSMS konaném 29. – 30. května 1964 opět v Praze, došlo k projednání změn a doplnění stanov ČSMS o disciplinární řízení. Předsedou ČSMS byl zvolen opět Josef Skála a po jeho smrti od března 1966 pověřen touto funkcí prof. Ing. Vítězslav Zásměta.<sup>64</sup>

Významnější již byl šestý, tentokrát mimořádný sjezd ČSMS, který se konal 23. dubna v roce 1966, kdy došlo k vnitrosvazovým organizačním změnám. Základními organizacemi se tehdy stala myslivecká sdružení s honitbou a bez honitby, zrušily se krajské výbory a jednoty, zůstaly okresní výbory ČSMS. Zároveň se snížila hranice pro počet členů mysliveckého sdružení, a to u polní honitby jeden člen na 30–50 ha (dosud 40–50 ha), u lesní honitby na 50–100 ha (dosud 70–100 ha).

#### I. Základní organizace

##### a) Základní organizace s honitbou (myslivecké sdružení)

- členská schůze
- výbor
- revizní komise

##### b) Základní organizace bez honitby

- členská schůze
- výbor
- revizní komise

#### II. Okresní (obvodní) organizace

##### a) okresní konference

##### b) okresní výbor

##### c) předsednictvo okresního výboru

---

<sup>63</sup> Odchytové zařízení vzniklo 18. listopadu 1964 a jak vyplývá z jeho pojmenování, zajišťovalo převážně odchyt a následně vývoz živé zvěře. Šlo o zvěř drobnou: ze začátku to byly hlavně koroptve a zajáci, později také bažanti. V květnu r. 1969 došlo k přejmenování hospodářského zařízení na Interlov Praha. Prvním ředitelem podniku, tvořeného sedmi závody (Spořilov, Bášt u Prahy, Hradec Králové, Tři Sekery u Mariánských Lázní, Přerov, Napajedla a Židlochovice) se stal ing. Rudolf Egner. Předmětem podnikání byl mimo jiné odchyt a prodej živé zvěře, nákup a prodej zvěřiny, výroba asfaltových terčů, sjednávání poplatkových lovů, chovy zvěře, preparátorské a další služby myslivcům. V letech 1970–1989 podnik řídil MVDr. Karel SLÁMA. Sedmdesátá léta se nesla ve znamení nárůstu odchytu zajců, na nulu však poklesl odchyt koroptví. Na významu však začal pozvolna nabývat výkup zvěřiny. Hlavní činnost byla soustředěna do závodů Praha (se středisky Spořilov, Hradec Králové a Bášt), Přerov a Tři Sekery. Po změně společenských poměrů v roce 1989 podnik pokračoval ve své činnosti. V srpnu roku 1992 bylo hospodářské zařízení Interlov zrušeno bez likvidace a vznikla nová společnost Interlov Praha, s. r. o., jejímž zakladatelem a jediným vlastníkem byla Českomoravská myslivecká jednota.

<sup>64</sup> Vítězslav Zásměta (1923–1975) vedoucí katedry obecného a světového lesnictví a myslivosti LF VŠZ v Brně, kterou budoval od roku 1964 do své smrti. V letech 1966–1970 děkan LF VŠZ v Brně. Od mládí byl komunisticky orientován a po studiích na LF VŠZ v Brně (1948) pracoval v řadě politicko-organizačních funkcí na ministerstvu. V roce 1964 se z Prahy vrátil do Brna, kde na LF VŠZ největší váhu přikládal vědeckobadatelské činnosti.

- d) okresní disciplinární senát
  - e) okresní revizní komise
- III. Chovatelské kluby a sokolnický klub
- IV. Slovenské orgány
- a) slovenská konference ČSMS
  - b) slovenský výbor ČSMS
  - c) předsednictvo slovenského výboru ČSMS
  - d) slovenský disciplinární senát
  - e) slovenská revizní komise ČSMS
- V. Ústřední orgány
- a) sjezd ČSMS
  - b) celostátní konference ČSMS
  - c) ústřední výbor ČSMS
  - d) předsednictvo ÚV ČSMS
  - e) ústřední disciplinární senát
  - f) ústřední revizní komise

Zároveň se na tomto mimořádném sjezdu začal propracovávat systém hmotné zainteresovanosti členů mysliveckých sdružení, aby se mohli podílet určitým procentem na čistém hospodářském výsledku mysliveckého sdružení a dosáhnout toho, aby organizace „*Odchyt lovné zvěře*,” jako zařízení ČSMS, byla organizací výnosovou. Dále se odsouhlasilo zřídit od 1. ledna 1968 „*Fond pro rozvoj a zvelebení myslivosti*.“ Ve funkci předsedy ČSMS byl potvrzen prof. Ing. Vítězslava Zásměta.<sup>65</sup>

## Federalizace spolku po roce 1969

### Český myslivecký svaz

Na sedmém mimořádném sjezdu dne 12. září 1969 v Praze vyslovili členové souhlas s organizačním uspořádáním myslivecké organizace ČSSR v souladu s ústavním zákonem o federaci ČSSR a v této souvislosti s vytvořením dvou národních mysliveckých svazů, a to Českého mysliveckého svazu a Slovenského poľovníckeho zväzu. Takže v důsledku federalizace státu v roce 1969 byla ukončena činnost ČSMS a ustaven Český myslivecký svaz (dále jen ČMS). Současně sjezd doporučil vytvořit společný koordinační federativní orgán, jehož by byly národní svazy rovnoprávnými členy. Došlo k odsouhlasení delimitace a převodu majetku a finančních zdrojů ústředního výboru ČSMS na samostatné svazy dle dohodnutých zásad.

Zároveň v rámci VII. mimořádného sjezdu došlo ke svolání prvního ustavujícího sjezdu ČSM, který se dohodl na postupném vytváření honiteb podle zásad správného mysliveckého hospodaření a jejich stabilizaci, vypracovávat dlouhodobé

<sup>65</sup> NA, ÚVNF 1945–1968, kart. 586, Teze k VI. (mimořádnému) sjezdu Československého mysliveckého svazu, 23. dubna 1966, s. 17–21.

myslivecké plány pro jednotlivé honitby a zachovat vzácnější druhy zvěře pro další generace – zejména některé druhy lesních kurů, vodního ptactva, dravců, sov a vzácných šelem, a to ve spolupráci s ostatními uživateli honiteb a se státními orgány. Předsedou ČMS byl zvolen prof. Ing. Vítězslav Zásměta.

V roce 1970 došlo k ustanovení Federálního výboru mysliveckých svazů v ČSSR (FV MS), jako společného koordinačního a poradního orgánu Českého mysliveckého svazu a Slovenského poľovníckeho zväzu. Předsedou tohoto orgánu byli vždy po dvou letech se střídající předsedové ČMS a SPZ.<sup>66</sup>

Druhý sjezd ČMS se konal v Praze 7. – 8. prosince 1973 a v důsledku politických změn po roce 1968 a zostřené a utužené společenské situace se distancoval od tzv. akčního programu ČMS. V rámci normalizace se i v ČMS uskutečnily čistky, které postihly mnohé členy. Sjezd schválil nové Stanovy a přihlásil se k plnění koncepce rozvoje myslivosti v ČSR do roku 1980. Předsedou ČMS byl zvolen Ing. Rudolf Jindrák, který ve funkci zůstal až do roku 1989.

Na základě třetího sjezdu z 20. – 21. října 1978 se ČMS přihlásil k celostátní koncepci slučování zemědělských a lesních závodů včetně po roce 1975 mnohdy násilného slučování honiteb a tím i tvorby mysliveckých sdružení o nadměrných počtech členů. Tehdy se začaly i rozvíjet soutěže o nejlepší okresní organizaci ČMS, o nejlepší myslivecké sdružení v okrese apod. Velkou pozornost věnovali práci s mládeží a nové soutěži o Zlatou srnčí trofej.<sup>67</sup>

Na čtvrtém sjezdu ČMS 26. – 27. srpna 1983 se především řešilo rozšiřování voliérových chovů bažantů,<sup>68</sup> koroptví a divokých kachen v rámci nově zakládaných kooperačních líhňářských středisek.<sup>69</sup> Zároveň sjezd doporučil věnovat pozornost náhradě za drobnou zvěř vysazováním zvěře spárkaté, především daňčí a mufloní na vhodných lokalitách.

V pořadí pátý sjezd konaný 19. – 20. srpna 1988 v Praze schválil nové Stanovy a konstatoval další zhoršení životního prostředí zvěře. Dobudovala se síť kooperačních líhňářských středisek a stále se pokračovalo se v zavěřování nových honiteb mufloní a daňčí zvěří.

### **Publikační činnost organizace**

Ještě před vznikem Československé myslivecké jednoty a jejího časopisu Stráž myslivosti vydávaly dříve vzniklé spolky různé časopisy, které začaly vycházet od

66 Činnost tohoto orgánu byla ukončena rozpadem ČSFR na Českou a Slovenskou republiku na přelomu let 1992/93. Posledním předsedou FV MS ČSFR byl prof. Ing. Josef Hromas, CSc.

67 NA, ÚVNF ČSR 1969–1990, kart. 410, návrh zásad a podmínek socialistické soutěže o nejlepší OV ČMS v roce 1984; 1983, listopad, 8., zpráva o průběhu soustředění národního kola soutěže o Zlatou srnčí trofej; příklad hodnocení modelového OV ČMS, který dosáhl průměrných výsledků;

68 NA, ÚVNF ČSR 1969–1990, kart. 410, 1983, září, 26., zavěřování dospělou bažantí zvěří.

69 NA, ÚVNF 1969–1990, kart. 412, 1985, listopad, 7., kontrolní zpráva o Kooperačních líhňářských střediscích a návrh stanovení ceny jednodenních bažantích kuřat, s. 1–6.

druhé poloviny devatenáctého století.<sup>70</sup> Z nejvýznamnějších časopiseckých titulů uveďme chronologicky Háj (vycházel 1872–1950), Lověna (1878–1901), Lovecká besídka (1894–1900), Lovecké listy (1895–1901), Česká myslivost (1897–1944), Lovecký obzor (1898–1930), Les a lov (1907–1912), Myslivecká besídka (1910–1931) či Lov a kynologie (1921–1934).

### Časopis Stráž myslivosti/Myslivost

Československá myslivecká jednota začala od června roku 1923 vydávat vlastní myslivecké periodikum „Stráž myslivosti.“ Autorem názvu se stal již výše zmíněný lesní ředitel Josef Žalman. Nicméně další důležitou osobností tohoto časopisu, který se od roku 1953 přejmenoval na „Myslivost,“ byl prof. Jaroslav Svoboda.<sup>71</sup> V době, kdy měla jednota jen málo členů a zároveň málo finančních prostředků, zaručil se tehdy Svoboda svým nemovitým majetkem za náklady vzniklé v tiskárně, jejíž majitel pochyboval o úspěšnosti časopisu. *Stráž myslivosti* se mu po jednoročném vydávání podařilo přeměnit z měsíčníku na čtrnáctideník. Pro rozvoj časopisu bylo významné rozhodnutí ČSMJ, jež uložila členským spolkům povinný odběr. Z podnětu Svobodova přítele Františka Housky<sup>72</sup> začal také redigovat od roku 1926 tzv. *Knihovnu Stráže myslivosti*, v níž vycházely knihy.<sup>73</sup>

Od svého založení vycházela Stráž myslivosti jako myslivecký věstník spolků sdružených v ČSMJ, od roku 1945 také jako myslivecký věstník Jednotného svazu českých zemědělců. Periodicita časopisu se v průběhu doby měnila: z měsíčníku se v letech 1924 až 1952 stal čtrnáctideník, v roce 1953 dvouměsíčník, v letech 1954

70 Spolek českých myslivců, Ústřední spolek pro ochranu honby a chov loveckých psů v Čechách, Lovecký klub v Plzni, Lovecký klub v Litovli, Hubertus, Lovecký spolek pro Olomouc a okolí, Spolek pro ochranu myslivosti Markrabství moravského v Brně, Lovecko-kynologický spolek pro Moravu a Slezsko.

71 Jaroslav Svoboda (1883–1968) spoluzakladatel Československé myslivecké jednoty, prvním redaktor Stráže myslivosti, myslivec, kynolog a středoškolský profesor s aprobačí pro výuku českého, německého, latinského a řeckého jazyka, které vystudoval na Univerzitě Karlově v Praze. Zastávat funkci vedoucího redaktora docela sám, za pomoci nehonoraných odborných redaktorů, plných 25 let až do května 1948, kdy byl z politických důvodů odvolán. Pro myslivost ale pracovat nepřestal. Více se věnoval lovecké kynologii jako chovatel, cvičitel, vůdce a rozhodčí hrubosrstých ohařů. Na jeho počest byl v roce jeho skonu založen Memoriál Jaroslava Svobody jako mezinárodní všestranné zkoušky hrubosrstých ohařů.

72 František Houska (1873–1945) český kynolog a spisovatel, vůdčí osobnost organizace zaměřené na chov českého fouska s názvem Spolek pro ohaře hrubosrsté – český fousek. Vedl odbornou redakci pro loveckou kynologii ve Stráži myslivosti.

73 Bělský, Alois: O lovu v době antické: Xenofontův a Arrianův Kynegetikos. Knihovna Stráže myslivosti, sv. 1, 62 s; Hubálek, Jaroslav: Ze stínů karpatských pralesů. Knihovna Stráže myslivosti, sv. 2, 206 s; Houska, František: Ohař: pokus o základy č. kynologie lovecké. Knihovna Stráže myslivosti, sv. 4, Brno 1930, s. 32; Dyk, Antonín: Hodnocení loveckých trofejí. Knihovna Stráže myslivosti, sv. 5. Brno 1932, s. 32; Uher, Václav: Foxteriér, jeho chov, výcvik a použití k lovu: jezevčici a ostatní lovečtí teriéři. Knihovna Stráže myslivosti, sv. 6, Praha 1932, s. 51; Dyk, Antonín: Bažantnictví. Knihovna Stráže myslivosti, sv. 7, Brno 1933, s. 126.

a 1955 už pod názvem „*Myslivost*“ vycházel desetkrát za rok a od té doby jako měsíčník. Měnil se i jeho vydavatel: v roce 1952 to bylo nakladatelství Brázda, od roku 1953 do roku 1968 Ministerstvo zemědělství, od roku 1969 ČSMS a nástupnické organizace. Měnili se i jeho redaktori. Po prof. Svobodovi převzal v roce 1948 redakci Bohumil Paša,<sup>74</sup> po něm časopis v letech 1951 až 1976 redigoval Josef Novotný,<sup>75</sup> pak do konce roku 1989 Ladislav Janošík<sup>76</sup> a od roku 1990 Ing. Jiří Kasina.<sup>77</sup> Od roku 1993 se časopis svým podtitulem „Stráž myslivosti“ začal opět hlásit ke svému původnímu názvu z roku 1923. Přesto, že časopis vycházel ve značném nákladu, zachovalo se jen málo úplných řad. Teprve při prohlášení všech ročníků časopisu si můžeme uvědomit, do jaké míry reflektuje vývoj společnosti, hospodářský, organizační a právní, a do jaké míry se rozšířilo myslivecké poznání. Lze zde nalézt nepřeborné množství zkušeností, informací a poznatků, z nichž mohou čerpat nejen myslivci, ale z valné části i zoologové. Seznámíme se v něm s mnoha autory, kteří aktivně ovlivňovali vývoj naší myslivosti. Od roku 1993 je časopis vydáván Českomoravskou mysliveckou jednotou prostřednictvím vlastní obchodní organizace *Myslivost*, s.r.o.

Postupné uvolňování napětí v mezinárodních vztazích ovlivňovalo i politickou situaci v naší republice uzavřenou tzv. sametovou revolucí 17. listopadu 1989. Vznikala Občanská fóra jako základ demokratizace naší společnosti. Takové vzniklo i uvnitř Českého mysliveckého svazu, a zvolilo si ze svého středu 10 mluvčích, kteří doporučili 27. ledna 1990 tehdejšímu předsednictvu ÚV ČMS, aby podalo demisi. Tu přijalo plénum ÚV ČMS též den a zvolilo třicetičlennou koordinační

74 NA, ASYN, členská evidence zemřelých II. řada, fasc. P–S, Bohumil Paša (1901–1976) činný jako novinář a publicista od roku 1925 do roku 1942. Do roku 1938 spolupracoval s *Českým slovem*, *Lidovými novinami*, *Právem lidu*, *Národní politikou*, *Rudým právem*, *Prager Presse*, *Haló novinami* a s různými týdeníky. Za okupace byl redaktorem *Národní práce*, později *Ostravské Národní práce*, odkud byl v roce 1942 pro své protiněmecké smýšlení okamžitě propuštěn. Za okupace ukrýval v chatě ve Štěchovicích V. Sinkuleho, P. Schwarzkopfa aj. Fučíka. Byl šestkrát vyslýchán gestapem a jako následek utrpení ztratil zrak a sluch na levé ucho. Byl členem KSČ a členem Svazu výtvarných umělců.

75 NA, ASYN, členská evidence vyřazených 50.–60. léta, fasc. P–S, Josef Novotný (1915–?) v letech 1933–1934 spoluredaktor kulturní rubriky českého Slova, v letech 1934–1935 spoluredaktor kulturní rubriky *Rudého Práva*, v letech 1935–1937 vydavatel literárního časopisu *Tvář*, v letech 1945–1951 redaktor, vedoucí kulturní rubriky *Svobodné Československo*, v letech 1951–1976 redigoval *Stáž myslivosti/Myslivost*. Za 2. světové války pracoval v letech 1939–1945 jako administrativní zaměstnanec *Avie Letňany*.

76 NA, ASYN, členská evidence 70. – 80. léta, fasc. Janků–Jeb, Ladislav Janošík (\*1928) studium vyšší lesnické školy ze sociálních důvodů nedokončil, ale v roce 1949 absolvoval s vyznamenáním rolnickou školu v Šumperku. Po absolvování povinné vojenské služby v roce 1951 nastoupil do výzkumného ústavu prádlných rostlin. Po roce byl přeložen na ONV, zemědělský odbor, kde zastával funkci rostlináře a lnářského referenta. Od roku 1951 do roku 1954 redaktorem odborného časopisu „*Za vysokou úrodu*“, v letech 1954–1968 redaktorem Státního zemědělského nakladatelství, v letech 1968–1971 vedoucí redaktor časopisu „*Včelařství*“, v letech 1972–1976 opět zaměstnanec Státního zemědělského nakladatelství a nakonec od roku 1976 do roku 1989 redaktor časopisu „*Myslivost*“.

77 Jiří Kasina (\*1963) – současný redaktor časopisu.



řídící skupinu složenou z uvedených 10 mluvčích a 20 členů stávajícího ÚV čele s prof. Ing. et Ing. Josefem Hromasem, CSc.,<sup>78</sup> která měla za úkol dále řídit svazové orgány a urychleně připravit mimořádný sjezd ČMS na základě demokratických voleb ve všech složkách ČMS.

Šestý mimořádný sjezd ČMS se konal 31. března 1990 v Praze. Delegáti zhodnotili dosavadní vývoj událostí a schválili nové Stanovy. Postavili se za zachování jednoty Českého mysliveckého svazu, za jeho demokratizaci a apolitičnost a za spolupráci se všemi organizacemi a stranami majícími ve svých programech činnost mysliveckou nebo činnost směřující ke zkvalitňování životního prostředí zvěře. Doporučili urychleně pracovat na novém zákoně o myslivosti. Byla zřízena rehabilitační komise k nápravě osobních křivd z minulosti. Dále byla zřízena komise ekologická. Předsedou ČMS byl zvolen prof. Ing. Josef Hromas, CSc.

Šedmý a zároveň poslední sjezd ČMS se konal 12. září 1992 v Praze a celá organizace se přitom přejmenovala na Českomoravskou mysliveckou jednotu. Sjezd se konal po přijetí novely zákona o myslivosti č. 270/1992 Sb., na jejíchž přípravách a znění se ústředí ČMS iniciativně a aktivně podílelo. Delegáti sjezdu přijali nové stanovy a schválili novou organizační strukturu ČMMJ. Základními organizacemi se staly okresní myslivecké spolky s dobrovolným členstvím myslivců organizovaných dále v mysliveckých sdruženích s právní subjektivitou případně v místních organizacích ČMMJ. Rozhodující pravomocí má pak Sbor zástupců ČMMJ a mezi jeho zasedáními Myslivecká rada ČMMJ.

## Závěr

Československý myslivecký svaz plynule navázal na činnost Československé myslivecké jednoty, založené v roce 1923 jako jednotné myslivecké organizace. Po osvobození v roce 1945 došlo k vydání zákona o myslivosti č. 225/1947 Sb., kterým bylo sjednoceno právo myslivosti na celém území republiky. Zákon prosazoval nejen aspekt hospodářský, ale i kulturní. Právo myslivosti se nadále vázalo na vlastnictví honebního pozemku. V důsledku politických událostí v letech 1948 až 1951 byli vyloučeni jednotlivci z pronájmu honiteb a uzavírat nájemní smlouvy mohly jenom tzv. lidové myslivecké společnosti. V roce 1961 vznikl nový zákon o myslivosti č. 23/1962 Sb., který odloučil výkon práva myslivosti od vlastnictví honebních pozemků. Právo příslušelo organizacím (státním lesům, státním statkům, jednotným zemědělským družstvům), které ho mohly či musely za úplatu postoupit

78 Josef Hromas (1935–2012), vysokoškolské studium zakončil na Lesnické fakultě Vysoké školy zemědělské v Brně, kde zůstal působit jako asistent a poté jako odborný asistent Ústavu myslivosti. Později obhájil dizertační práci, v roce 1981 byl jmenován docentem a roku 1990 profesorem. Aktivně působil i v mysliveckých organizacích i v nejvyšších orgánech. Byl posledním předsedou Federálního výboru mysliveckých svazů a pak dlouhé roky předsedou Českomoravské myslivecké jednoty. Aktivně působil i v zahraničních organizacích. Z nejdůležitějších uveďme funkci viceprezidenta Mezinárodní rady pro myslivost a ochranu zvěře (CIC) a funkce viceprezidenta komise CIC pro výstavu a trofeje.

uživatelům, a sice pouze mysliveckým sdružením. V roce 1961 se Československá myslivecká jednota sloučila se slovenským Zväzom poľovních ochranných združení, název centrální organizace byl tak změněn na Československý myslivecký svaz. V důsledku federalizace státu v roce 1969 byla ukončena činnost Československého mysliveckého svazu a ustaven Český myslivecký svaz. V roce 1970 vznikl Federální výbor mysliveckých svazů v ČSSR, jako společný koordinační a poradní orgán Českého mysliveckého svazu a Slovenského poľovníckeho zväzu. Podle nového zákona o myslivosti č. 270/92 Sb. se Český myslivecký svaz stal organizací s členstvím myslivců zcela dobrovolným a byl zbaven spoluúčasti na řízení myslivosti. Myslivecká sdružení se podle zákona o sdružování občanů č. 83/1990 Sb. stala samostatnými právními subjekty. V roce 1992 byl název Český myslivecký svaz změněn na Českomoravská myslivecká jednota.

### **Der Tschechoslowakische Jägerverband**

Der Tschechoslowakische Jägerverband (Československý myslivecký svaz) knüpfte an die Tätigkeit der Tschechoslowakischen Jägerunion (Československá myslivecká jednota) an, die 1923 als eine einheitliche Jägervereinigung gegründet wurde. Nach der Befreiung der Tschechoslowakei 1945 wurde das Jagdgesetz Nr. 225/1947 erlassen, durch das das Jagdrecht auf dem gesamten Gebiet der Republik vereinigt wurde. In dem Gesetz spiegeln sich nicht nur wirtschaftliche, sondern auch kulturelle Aspekte wider. Das Jagdrecht war weiterhin auf den Besitz des Jagdgrundstücks gebunden. In Folge der politischen Ereignisse der Jahre 1948 bis 1951 wurden die Einzelpersonen als Vermieter von Jagdrevieren ausgeschlossen, weiterhin durften nur noch die sogenannten Jagdvolksgesellschaften Mietverträge schließen. 1961 entstand ein neues Jagdgesetz Nr. 23/1962. Dadurch wurde die Jagdrechtsausübung von dem Jagdrevierbesitz getrennt. Das Recht oblag den Organisationen (staatliche Forstverwaltung, Staatsgüter, Landwirtschaftsgenossenschaften), die sie gegen Entgelt weiteren Subjekten, und zwar ausschließlich den Jagdvereinen, überlassen konnten beziehungsweise mussten. 1961 schließen sich die Tschechoslowakische Jägerunion (Československá myslivecká jednota) und der slowakische Verband (Zväz poľovných ochranných združení) zusammen. Der Zentralverband wurde dann zum Tschechoslowakischen Jägerverband (Československý myslivecký svaz) umbenannt. In Folge der Föderalisierung des Staates 1969 wurde die Tätigkeit des Tschechoslowakischen Jägerverbands beendet, nachfolgend wurde der Tschechische Jägerverband (Český myslivecký svaz) konstituiert. 1970 entstand der Föderalausschuss der Jägerverbände in der ČSSR, ein gemeinsamer Koordinierungs- und Beratungsorgan des Tschechischen Jägerverbands und des Slowakischen Jägerverbands. Laut dem neuen Jagdgesetz Nr. 270/92 wurde der Tschechische Jägerverband in eine Organisation mit freiwilliger Mitgliedschaft der Jäger umgewandelt, indem die Mitbeteiligung an der Leitung des Jagdwesens ihm entzogen wurde. Aufgrund des Gesetzes Nr. 83/1990 über die Vereinigungen wurden die Jägerverbände selbständige Rechtssubjekte. 1992 wurde der Tschechische Jägerverband zur Böhmischem-Mährischen Jägerunion umbenannt.

### **The Czechoslovak Hunting Union**

The Czechoslovak Hunting Union continuously carried on in the activities of the Czechoslovak Hunting Unity, established in 1923 as a unified hunting organisation. After 1945, an Act Nr. 225/1947 Coll., a Hunting Act, was issued that unified the right to hunt on the whole territory of the republic. The Act favoured not only the economic aspect, but also the cultural one. The right to hunt was as before linked to the ownership of the hunting grounds. The political changes in 1948–1951 excluded individuals from tenancy of hunting grounds, and the right to conclude the tenancy contracts was given only to “popular hunting societies”. In 1961, a new Hunting Act Nr. 23/1962 Coll. was approved that separated the right to hunt and the ownership of hunting grounds. The right belonged to organisations (state forest

*administration, state estates, and agricultural cooperatives) that could or had to cede this right, against payment, to actual users, i. e. only to hunting associations. In 1961, the Czechoslovak Hunting Unity merged with the Slovakian Union of Hunting and Game Keeping associations and the name of the central institution was changed to Czechoslovak Hunting Union. As a consequence of state federalisation in 1969, the activities of Czechoslovak Hunting Union were halted and the Czech Hunting Union was established. In 1970, the Federal Committee of Hunting Unions in Czechoslovak Socialist Republic was established as a joint coordination and advisory board of the Czech Hunting Union and Slovak Hunting Union. According to the new Hunting Act Nr. 270/1992 Coll., the Czech Hunting Union became a voluntary organisation and was deprived of its participation in control over hunting. The hunting associations, according to the Free Association Act Nr. 83/1990 Coll., became independent legal subjects. In 1992, the name of the Czech Hunting Union was changed to the Czech-Moravian Hunting Unity.*